

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
országos szakasz

VI. osztály

A tételek kidolgozására szánt idő: 2 óra.

I. 30 pont
Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Mondanom sem kell, mert mindenki tudja, hogy a virágok az illatukkal beszélgetnek. Amelyik virágnak nincs illata, az néma.

Ilyen a tulipán is. Néma. Még suttogásnyi illata is alig van egyik-másiknak.

De nem volt ez mindig így, nem bizony. Valamikor, a kezdet kezdetén, úgy illatozott, s olyan különb s különb illattal minden virág, hogy a méhek már jó hajításnyiról megérezhették, „meghallhatták”, merre van a rezeda, a jácint vagy éppen a tulipán.

De volt egy kertész, egy nagyon sürgő-forgó emberke. Szakálla térdét verte a fejében fészkelő nagy bölcsességtől. Volt ennek a fura kertésznek egy csodálatosan szép virágoskertje, telides-teli mindenféle-fajta, szebbnél szebb, illatosabbnál illatosabb virággal. Örült a kertész a kertjének, művelte is tőle telhetően. Öntözte, kapálta, karózta, nyeste. Csak azzal nem volt kibékülve, hogy ahány virág, annyi illat. Bántotta az orrát az illatok sokasága. Egyedül a bazsalikom illatát szenvedhette. S elhatározta, hogy bazsalikomillatúvá varázsolja az egész kertet. Bazsalikomillatúvá minden virágot.

Megszéppentek a virágok, amikor kertészüik szándékát megneszelték. Tudták, hogy amit a fejébe vesz, abból nem enged. Tűzön-vízen keresztülviszi.

De maguk a bazsalikomvirágok sem örültek.

Hogy jöhet ahhoz például holmi kis, kavicsok közt kapaszkodó puszkaporvirág vagy – rágondolni is rossz – a szagos müge, hogy egyszerre csak bazsalikomillatú legyen?

Féltékenyek lettek az illatukra.

Szomorúság szállott a kertre, amikor megjelent a kertész egy hatalmas szívókával meg egy ennél is hatalmasabb illatpumpával.

Legelőször a tulipán illatát szívta ki. Majd vette a pumpát. De a tulipán ökolbe zárta szirmait, s megrázta magát. Hiába mesterkedett a kertész, a bazsalikomillat nem fogott a tulipánon.

Dühbe jött, toporzékolt a kertész. Ollóval, késsel, sarlóval, kaszával fenyegetőzött. De hiába.

A tulipán inkább néma maradt. De nem vette föl a bazsalikom illatát.

Hanem elkezdett csodálatosabbnál csodálatosabb színekben pompázni. Illat helyett most gyönyörű színekkel mutatta az utat az elbizonytalanodó méheknek, pillangóknak és más röpködő szorgoskodóknak.

Meghökken a kertész. Elámult, még a száját is tátva felejtette a nagy álmétkodástól. A megmaradt illatú virágok pedig valóságos illatzivatart zúdítottak rá. Tikogni sem volt ideje a kertésznek. Úgy maradt, ahogy volt, ámultában. Most is ott áll, kerti törpévé zsugorodva. A tulipánok gyönyörűbbnél gyönyörűbb színekben pompázva némán mosolyognak össze a feje fölött.

(Kányádi Sándor: Néma tulipán)

1. Mi okból akarta a kertész bazsalikomillatúvá varázsolni a virágoskertjét? **2 pont**
2. Milyen érzelmek határozzák meg a virágok viszonyulását, amikor kertészük szándékát megneszelik? **3 pont**
3. Értelmezd az alábbi kifejezéseket! **4 pont**
 - a) „a virágok az illatukkal beszélgetnek”
 - b) „a tulipán ökölbe zárta szirmait, s megrázta magát”
4. Kinek és milyen tulajdonságára vonatkozik az alábbi kijelentés? Keress egy találó szólást, amely a megnevezett tulajdonságra utal! **6 pont**

„Tudták, hogy amit a fejébe vesz, abból nem enged.”
5. Milyen párbeszéd hangozhatna el a kerti törpévé zsugorodott kertész és a néma tulipán között? Fogalmazd meg 15-20 sorban! **15 pont**

II. **40 pont**

Kicsoda lehet ez a János? Milyen vidám, viszontagságos-kalandos történetek eshettek meg vele? Írd meg egyik ilyen történetét 1,5-2 oldalban! Fogalmazásodba építs be elbeszélő szöveget és jellemzést is! A címadásról se feledkezz meg!

Sokan azt mondják, s magam is tapasztaltam, hogy a János nevű emberek élete igen változatos. Egyszer a szerencse szekerén ülnek, máskor pedig makrancos számárnak a hátán. Ha például nyáron által mezei utakon vagy éppen parlagi földeken járnak, a bogáncsok jobban megragadnak a lábszárúkon, mint a Pál vagy éppen Dániel nevű emberek lábi ruháján. Másfelől azonban, mint ahogy mondám is, nemcsak a sors bogáncsai kedvelik ennyire őket. Hanem vidám és kalandos történetek is gyakrabban esnek meg velök, mint az előbb nevezett személyekkel avagy éppen a Salamon vagy Márkus nevű példás emberekkel.

(Tamási Áron)

III. **20 pont**

1. Egészítsd ki egy-egy hiányzó szóval az alábbi szólásokat, majd nevezd meg a kiegészítésként beírt szavak szófaját! **10 pont**

- a) Minden szentnek felé hajlik a keze.
- b) Közös lónak a háta.
- c) Sok baba közt elvész a
- d) Nem enged a
- e), mint Krisztus a vargát.

2. Melyik népnév hiányzik az összetett szavakból? (Az egyes szópárok esetében közös az előtag.) **10 pont**

Pl.: -kór, -keringő. Közös előtag: angol-.

a) -ágy, -kulcs	c) -méz, -ülés	e) -csavar, -asztal
b) -fal, -nátha	d) -keleti, -dinnye	

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
országos szakasz

JAVÍTÓKULCS
VI. osztály

I.	30 pont			
1. Lehetséges válasz:	2 pont			
<i>Azért akarta a kertész bazsalikomillatúvá varázsolni a virágoskertjét, mert bántotta az orrát az illatok sokasága, és csak a bazsalikom illatát viselte el.</i>				
2. Lehetséges válasz:	3 pont			
<i>A virágok megszeppennek, féltékenyek lesznek, és szomorúság száll a kertre.</i>				
3. Minden értelmezés: 2 pont.	4 pont			
Lehetséges válaszok:				
a) <i>a virágok legértékesebb tulajdonsága az illatuk</i>				
b) <i>a tulipán tiltakozása jeléül összezárta szirmait, és mintha fenyegetőzne, megrázkódott</i>				
4. Személy megnevezése: 2 pont. Tulajdonság megnevezése: 2 pont. Szólás: 2 pont.	6 pont			
Lehetséges válasz:				
<i>A kertészre vonatkozik a kijelentés. Tulajdonsága: makacsság. Szólás: Nem enged a negyvennyolcból.</i>				
5. Értékelési szempontok:	15 pont			
A párbeszéd formai követelményeinek betartása: 2 pont.				
Tématartás: 3 pont.				
Eredetiség, kreativitás: 5 pont.				
Helyesírás, nyelvhelyesség: 5 pont.				
II.	40 pont			
Címadás	5 pont			
Tématartás	5 pont			
Az elbeszélő szöveg és jellemzés formai követelményei	5 pont			
Kreativitás, eredetiség	10 pont			
Szövegkohézió	10 pont			
Nyelvhelyesség, helyesírás	5 pont			
III.	20 pont			
1. Minden helyes kiegészítés: 1 pont. Minden helyesen megállapított szófaj: 1 pont.	10 pont			
a) <i>maga (névmás)</i>	d) <i>negyvennyolcból (számnév)</i>			
b) <i>túros (!) (melléknév)</i>	e) <i>megrázza (ige)</i>			
c) <i>gyermek (főnév)</i>				
2. Előtagként használt népnév megtalálása szópáronként: 2 pont.	10 pont			
a) <i>francia-</i>	b) <i>spanyol-</i>	c) <i>török-</i>	d) <i>görög-</i>	e) <i>svéd-</i>

Propunere de subiect la Olimpiada de lb. și lit. maghiară „Mikes Kelemen”, faza națională, clasa a VI-a
Mikes Kelemen magyar nyelv és irodalom tantárgyverseny, országos szakasz, VI. osztály

Megjelenés: 10 pont
Összesen: 100 pont